

Štúrovská generácia

Ludovít (Velislav) Štúr

Akcie obrodencov v tretej etape národného obrodzenia sa uskutočnili pod vplyvom situácie v Európe. K podnetom na aktivity bola júlová revolúcia v Paríži z roku ....., ktorá zvrhla Bourbonovcov. V susednom Poľsku vypuklo povstanie šľachty proti ..... okupácii, ktoré sa skončilo ..... . Napätá situácia na východnom Slovensku viedla k vypuknutiu .....

Najsilnejšie zarezoval medzi príslušníkmi nastupujúcej generácie konflikt medzi slovanským Poľskom a Ruskom. Tento konflikt rozvrátil Kollárovu koncepciu ..... Národovci

boli inšpirovaní aj myšlienkami hnutia ....., ktorého hlavnou požiadavkou bola ..... života. Práve vplyv tohto hnutia dal pomenovanie tejto generácii – .....

Tretia generácia

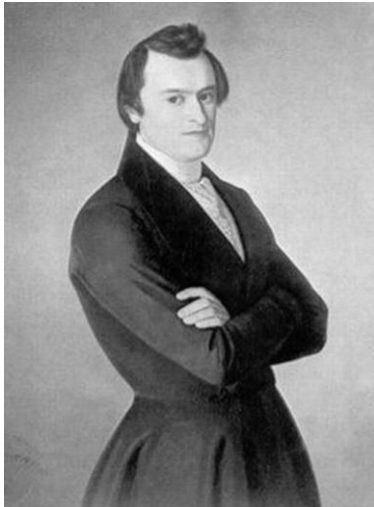
Centrom tretej generácie sa stala .....
..... na bratislavskom lýceu. Študenti lýcea si založili samovzdelávacie krúžky, knižnicu a neskôr aj ....., ktorej hlavným cieľom bolo .....
..... a ..... Okrem samovzdelávacích aktivít sa spoločnosť neskôr zamerala na ..... medzi roľníkmi a mešťanmi.

Jozef Miloslav Hurban

Hlavnými organizátormi práce spoločnosti a neskôr aj celej generácie boli ..... a .....

Členom katedry sa podarilo obnoviť jej prednáškovú a literárnu činnosť, ktorej výsledkom bolo vydanie almanachu ..... s vlastnými literárnymi prácami. Aktivity mladoslovákov pribrzdilo zatvorenie všetkých podobných študentských spolkov (1837).

Michal Miloslav Hodža

Druhým centrom aktivít mladoslovákov bol tajný spolok ....., ktorý sa tiež zameriaval na šírenie vzdelanosti a princípov občiansko-demokratickej spoločnosti.

Sociálne zameranie mladoslovákov

Aktivity obrodencov sa v tejto etape zameriavali hlavne na ....., medzi ktorými šírili vzdelanie pomocou nedeľných škôl. Veľký dôraz bol kladený na boj s ....., v ktorom pomáhali rôzne spolky miernosti. Štúrovci rozvíjali aj ..... v podobe ľudovej slovesnosti.

V rámci svojich sociálnych aktivít sa snažili aj o ..... a stavovských výsad. Zároveň presadzovali požiadavku rovnoprávnosti Slovákov s Maďarmi v Uhorsku a možnosť používať slovenčinu v .....

Slovenský prestolný prosbopis

Charakteristikou 30. rokov bola aj silnejúca ....., ktorá sa prejavovala najsilnejšie v evanjelickej cirkvi. Hlavným iniciátorom maďarizačných snáh bol .....

Evanjelici zareagovali na vzniknutú situáciu petičným hnutím, ktorého výsledkom bolo vypracovanie ..... , ktorý v júni ..... odovzdala delegácia priamo cisárovi. Prosbopis obsahoval sťažnosti proti národnostnému útlaku a maďarizácii, pričom požadoval jej zastavenie. Reakciou na prosbopis bolo odvolanie L. Štúra z miesta námestníka profesora Juraja Palkoviča. 22 študentov bratislavského lýcea reagovalo na daný stav jeho opustením.

Gróf Karol Zay

Kodifikácia slovenčiny

Po odvolaní z funkcie sa E. Štúr zameral na ..... predstaviteľov hnutia bez ohľadu na ..... príslušnosť. Štúr si postupne uvedomil svojbytnosť slovenského národa a tak sa aj v jazykovej otázke priklonil k samostatnej slovenčine. Základom pre kodifikovaný jazyk sa mu stala .....

Ku kodifikácii došlo v ..... na fare v ..... . Príčiny vedúce ku kodifikácii predložil Štúr v práci .....

Základnou gramatickou prácou novej slovenčiny sa stala .....¹

Životaschopnosť nového spisovného jazyka dokázal aj almanach .....

V slovenčine začali vychádzať, dvakrát do týždňa, aj prvé politické noviny - ..... , ktorých literárnu prílohu tvoril ..... . J. M. Hurban začal vydávať aj literárno-vedecký časopis .....².

Na podporu kultúrneho života a potvrdenie svojbytnosti slovenského národa vznikol

v Liptovskom Sv. Mikuláši v roku 1844 celonárodný spolok ..... . Spolok vydával učebnice, náučné knihy³ a finančne podporoval nadaných študentov. Tatrín, ktorého vedením bol poverený M. M. Hodža sa zameriaval aj na vlastivedný výskum. Spolok zanikol v roku 1848.

¹ Obe práce boli vydané v roku 1846.

² Po zákaze a opätovnom obnovení ich vydávania v roku 1881 sú najstarším doteraz vydávaným periodikom na Slovensku.

³ Spolok vydal aj Štúrove Nárečja slovenskuo a Náuku reči slovenskej.

Po nad Tatrou blýská

*Prešporskí Slováci, budaucj Lewočané
Po nad Tatrou blýská hromi d'ivo
bigau
Zastawme jch bratia
Weť sa oni stratia
Slowaci ožgau*

*To Slowensko naše posjal tvrdo spalo
Ale blesky hromu
Zbudzugú ho k tomu
Aby sa prebralo.*

*To Slowensko naše posjal roztracené
Wrahowja šturmugú
Slowakou spogugú
W miesto založené.*

*Už Slowensko stává lúško zanechává
Hoi Rodinko milá
Hoďina odbyla
Sčasná matka Sláwa.*

*Nech si kdo chce hwjzďá nech spjewá
ak muože
Mi sa držme spolu
Spolu w tomto kolu
Nik nás nepremuože.*

*Ešte duby rastú na Krywanskég strane
Kdo gak Slowák chodí
Nech knihy zahodj
A mezi nás stane.*

Zrejme prvý zápis piesne, ktorý urobil V. Pauliny Tóth 4. alebo 5. marca 1844, keď z lýcea odišlo 22 Štúrových poslucháčov.

K štúrovcom sa postupne pridali aj predstavitelia katolíkov – .....
Oba tábory sa dohodli na spoločnom používaní štúrovskej slovenčiny. Medzi najvýznamnejších katolíkov tohto obdobia patrili: .....
..... . Dovtedajšie kultúrne aktivity sa spojením oboch táborov zmenili na aktivity ....., ktoré sa opierali aj o vlastný politický program.

V 40. rokoch sa formuje aj zakladateľská generácia slovenského výtvarného umenia, ktorú reprezentovali hlavne maliari .....
a sochár .....

OTÁZKY NA OPAKOVANIE

1. Ktoré dve európske udalosti podnietili predstaviteľov tretej etapy slovenského národného obrodzenia k aktivitám? .....
2. Aké hnutie inšpirovalo predstaviteľov tretej etapy národného obrodzenia? .....
3. Aká ustanovizeň bola centrom mladoslovákov? Uveďte aj hlavné ciele jej aktivít. ....
.....
4. Uveďte mená najvýznamnejších predstaviteľov národnoobrodeneckého hnutia v rokoch 1835 - 1848/49. ....
5. Ako sa volal tajný spolok, ktorý bol druhým centrom mladoslovákov? .....

6. Dokážte, že aktivity mladoslovákov mali aj sociálny charakter. ....
 .....
7. Opíšte národnostnú situáciu v Uhorsku v 30-tych rokoch. ....
 .....
8. Ako reagovali evanjelici na situáciu, ktorú vyvolali akcie grófa Karola Zaia? .....
 .....
9. Čo môžeme považovať za zavŕšenie zjednocovacích snáh oboch táborov v tretej etape slovenského národného obrodenia? .....
 .....
10. Aké periodiká vychádzajú v novej slovenčine? .....
 .....
11. Ako sa volal celonárodný spolok, ktorý vznikol v Liptovskom Sv. Martine v roku 1844?
 Uveďte aj základnú náplň jeho aktivít. ....
 .....
12. Po spojení štúrovcov s mladobernolákovcami došlo k zmene obsahovej zmene aktivít spojeného tábora. Čo bolo podstatou tejto zmeny? .....
 .....

